

Μαρία Παναγοπούλου: συνέντευξη στην Μαρία Τσακίρη

June 18, 2020

Συγγραφέας του βιβλίου «Η Πενθερά» – Εκδόσεις «Ψυχογιός»

Δυο πεθερές. Από τη μια, η πόντια Μόσχω. Μια καλοκάγαθη γυναίκα και πολύ καλή νοικοκυρά και γιαγιά. Από την άλλη, η Αγορίτσα. Μια σκληρή γυναίκα που ζει προσκολλημένη στους άγραφους νόμους και τις παραδόσεις της Μάνης. Η πρώτη αποφασίζει να μετακομίσει στο σπίτι του μοναχογιού της. Η δεύτερη θέλει να διαφεντεύει τη ζωή του δικού της παιδιού. Κάποιος θέλει νεκρές τις δυο γυναίκες και τα πράγματα για νύφες, γιους και πεθερές θα «στραβώσουν» πολύ, στο νέο μυθιστόρημα της **Μαρίας Παναγοπούλου**. Στη συνέντευξη που παραχώρησε στο **Vivlio-life**, η συγγραφέας εξηγεί πώς βρέθηκε το «ν» στον τίτλο του εξωφύλλου, και κάνει πάσα σε μας τους αναγνώστες να αναζητήσουμε στο βιβλίο της τους λόγους που Μόσχω και Αγορίτσα θα κατορθώσουν με τα καμώματά τους να μετατρέψουν τη λέξη πεθερά σε σύνθετη λέξη: «πένθος» και «έρως» ή «ο θάνατος του έρωτα»....

Να, λοιπόν κι ένα βιβλίο για ένα πρόσωπο της ελληνικής οικογένειας, λίγο ή ίσως αρκετά, παρεξηγημένο. Η χαρά της απανταχού πεθεράς, λοιπόν, το μυθιστόρημά σας. Ή μήπως πεθεράς; Εξηγείστε μας τι γυρεύει αυτό το «ν» στον τίτλο σας...

Δεν είμαι σίγουρη αν είναι «η χαρά της πεθεράς» το βιβλίο μου, αλλά δεν μπορώ να πω με βεβαιότητα ότι είναι και η χαρά της νύφης. Μια αναγνώστριά μου είπε χαριτολογώντας ότι ο σωστός τίτλος θα ήταν «*Η Πενθερά και η Νυφίτσα*». Στις σελίδες του συνυπάρχουν καλές και κακές πεθερές και νύφες κι έχω προσπαθήσει πολύ ώστε το νόμισμα να έχει δύο όψεις. Ως προς το «ν», να σας πω ότι τη λέξη «πενθερά» την άκουσα για πρώτη φορά από τη γυναίκα που με ενέπνευσε να δημιουργήσω τη Μανιάτικη οικογένεια. Κάποια στιγμή πάνω στην αφήγηση της ιστορίας της μου είπε «*υπάρχουν κάποιοι μανάδες που γίνονται πενθερές και σκεπάζουν με το πένθος, τους γάμους των παιδιών τους*». Στη συνέχεια μου εξήγησε ότι η λέξη «πενθερά» συναντάται σε Βιβλικά και αρχαιοελληνικά κείμενα, με διάφορες ετυμολογίες, αλλά η ίδια προτιμούσε αυτήν που ταίριαζε στην περίπτωση της: «Πενθερά», από τις λέξεις «πένθος» και «έρως» ή αλλιώς «ο θάνατος του έρωτα».

Ήρα και Ηρακλής – Σαβίνα και Σαράντος. Δυο εντελώς διαφορετικά ζευγάρια, με κοινό πρόβλημα: Τη μητέρα των αντρών και πεθερά των γυναικών. Βάλτε μας στο κλίμα της καθημερινότητάς τους και πείτε μας τι είναι τελικά αυτό που θα μετατρέψει τις γυναίκες αυτές σε πεθερές.

Η Ήρα και ο Ηρακλής, είναι οι Θεσσαλονικείς της ιστορίας. Οδηγός νταλίκας εκείνος, καλλονή και αισθητικός στο επάγγελμα εκείνη, ζούνε έναν μεγάλο έρωτα καρπός του οποίου είναι η κόρη τους. Όλα αλλάζουν όταν η μητέρα του Ηρακλή, η ποντιακή καταγωγής Μόσχω, μένει χήρα και μετακομίζει στο σπίτι του ζευγαριού με ό,τι θετικά αλλά κυρίως ό,τι αρνητικά συνεπάγεται αυτό. Μια καλοκάγαθη γυναίκα, πολύ καλή νοικοκυρά και γιαγιά η Μόσχω, που όμως θυσίασε όλα τα προσωπικά της «θέλω» για να μεγαλώσει τον μοναχογιό της και αυτό αποτυπώνεται έντονα στη συμπεριφορά της.

Η Σαβίνα και ο Σαράντος, είναι οι Μανιάτες του βιβλίου. Δικηγόρος ο ένας, χειρουργός η άλλη, συμφωνούν από την πρώτη στιγμή του γάμου τους ότι θα αφήσουν για αργότερα την τεκνοποίηση δίνοντας προτεραιότητα στις δουλειές τους που υπεραγατούν. Αυτό είναι και το στοιχείο που εξοργίζει τη μητέρα του Σαράντου, την Αγορίτσα, η οποία είναι μια σκληρή γυναίκα που θέλει να διαφεντεύει τη ζωή του «παιδιού», δηλαδή του γιου, αλλά και της κόρης της και το κυριότερο, ζει προσκολλημένη στους άγραφους νόμους και τις παραδόσεις της

Μάνης. Το τι μετατρέπει τη Μόσχω και την Αγορίτσα σε πενθερές, είναι κάτι που θα μου επιτρέψετε να μην σας το αποκαλύψω. Ο κάθε αναγνώστης, δίνει τη δική του, διαφορετική απάντηση διαβάζοντας το βιβλίο.

Αγορίτσα, η σκληρή Μανιάτισσα πεθερά. Μόσχω η Καλαμαριώτισσα πεθερά. «... κάποιιοι τις θέλουν νεκρές», γράφετε. Μα, γιατί κάποιος να θέλει να τις σκοτώσει; Δώστε μας ένα μικρό στοιχείο που θα εντείνει την αγωνία μας αλλά δε θα αποκαλύπτει και την ουσία της έμπνευσης.

Δεν θα σας δώσω στοιχείο για το ποιος τις θέλει νεκρές γιατί όσα λιγότερα γνωρίζετε, τόσο πιο ασφαλείς είστε (χαχα).

Οι ήρωές σας έχουν μια ιδιαίτερη σχέση με τη λογοτεχνία. Επειδή η ιστορία σας βασίζεται σε αληθινές ιστορίες, πείτε μας αν όντως τα πραγματικά ζευγάρια αγαπούσαν τα βιβλία ή αν εσείς θελήσατε να τους προσθέσετε τη δική σας μεγάλη αγάπη, με τη δύναμη που σας έδωσε η μυθοπλασία.

Η λογοτεχνία διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας και στις ζωές των ηρώων μου, πραγματικών και μυθιστορηματικών. Η γυναίκα που μου έδωσε τον τίτλο «Η Πενθερά», τον διάβασε σε ένα διήγημα του Παπαδιαμάντη. Η πρόταση γάμου που γίνεται μέσα σε μία νταλικά διαμορφωμένη σε βιβλιοθήκη, είναι πραγματικό γεγονός. Το περιστατικό της πεθεράς που πετάει επίτηδες στα βρωμόνερα όλα τα βιβλία της νύφης της, είναι αληθινό. Η Οιάνθη, που ζει απομονωμένη στην κορυφή ενός πυργόσπιτου συντροφιά με τα 1114 βιβλία της, δώρα του νεκρού αγαπημένου της, είναι ένα υπέροχο πλάσμα που με βοήθησε με γενναιοψυχία να γράψω την ιστορία της. Δικής μου έμπνευσης είναι μόνο μια ομάδα του διαδικτύου, με το όνομα «Βιβλιοπαγίδα», η οποία είναι καταλυτική για την εξέλιξη του βιβλίου μου.

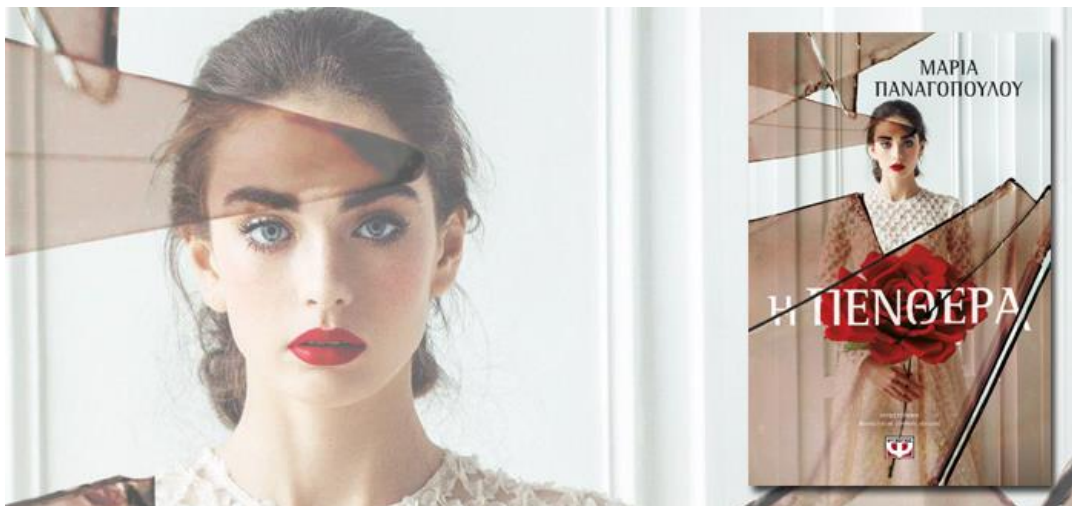
Έζησα κι εργάστηκα πάνω από είκοσι χρόνια στην Καλαμαριά και, πιστέψτε με, την Καλαμαριώτισσα πεθερά σας, την έχω συναντήσει πολλές φορές. Σας διαβεβαιώνω πως είναι ακριβώς όπως την περιγράφετε. Θέλετε να μας πείτε, όμως, πότε τη συναντήσατε εσείς; Πότε βρεθήκατε στη Νέα Κρήνη, πότε φάγατε στον Χαμόδρακα, πότε παρακολουθήσατε εκδήλωση του «Παρά 'θιν αλός» στο Παλατάκι και πότε κατηφορίσατε στην οδό Χηλής;

Ευχαριστώ πολύ που λέτε ότι έχετε συναντήσει την Καλαμαριώτισσα πεθερά μου γιατί αυτό σημαίνει ότι την έχω αποδώσει σωστά. Η αλήθεια είναι πως η «Μόσχω», όπως την αποκαλώ στο βιβλίο, είναι υπαρκτό πρόσωπο. Μού εμπιστεύτηκε την ιστορία της και με βοήθησε σημαντικά στο κομμάτι που εκτυλίσσεται στα μέρη σας. Νιώθω όμως πολύ τυχερή γιατί έχω γνωρίσει την Καλαμαριά μέσα από τα μάτια φίλων που με ξενάγησαν στις ομορφιές της, στις άγνωστες γωνιές της και στο παρελθόν της. Επιπλέον, πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 παραβρέθηκα σε μία σειρά εκδηλώσεων για τον απόδημο Ελληνισμό και θαύμασα από κοντά το Παλατάκι, ένα κτίριο σπάνιας ομορφιάς και ακόμη σπανιότερης αύρας. Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρω ότι διαβάζω με ευλαβικό φανατισμό τον **Γιώργο Σκαμπαρδώνη** και δραπετεύω συχνά στη Θεσσαλονίκη χάρη στην πένα του.

Τερκενλεκίδης... «Ένα τιμημένο επίθετο που βαστάει από το Καρς του Καυκάσου...», γράφετε.

Προσπάθησα να το αναζητήσω αλλά όλα με οδηγούσαν στο επίθετο του ιδιοκτήτη ενός ονομαστού ζαχαροπλαστείου της Θεσσαλονίκης, χωρίς όμως την ποντιακή κατάληξή του. Υπάρχει όντως αυτό το επίθετο ή είναι δική σας επινόηση;

Η καταγωγή του πραγματικού συζύγου της Πόντιας πεθεράς, είναι από το Καρς του Καυκάσου, αλλά το επίθετό του είναι άλλο και μάλιστα δύσκολο στην εκφορά του καθώς έχει διπλά φωνήεντα και διπλά σύμφωνα στη σειρά. Γράφοντας το βιβλίο η «Μόσχω» μου ζήτησε να μην το χρησιμοποιήσω για να μην ενοχληθούν οι συγγενείς. Πέρασα αρκετές ημέρες αναζητώντας ένα άλλο επώνυμο και τελικά αποφάσισα να επινοήσω το Τερκενλεκίδης, συνδυάζοντας ένα από τα πιο αγαπημένα μου ζαχαροπλαστεία της Θεσσαλονίκης με τη χαρακτηριστική κατάληξη -ίδης.

Μέχρι τώρα είδαμε στον κινηματογράφο Συμμορία των 11, των 12 ακόμη και τη Συμμορία των 13. Η «συμμορία εξόντωσης κακών πεθερών» είναι μια ατάκα της φίλη σας –που σας ενέπνευσε όπως έχετε πει- την «Πενθερά». Θα ήταν ένα καλό σενάριο για ταινία;

Υπέροχη η ιδέα σας! Νομίζω πως θα ήταν μια πολύ ενδιαφέρουσα ταινία, με στοιχεία μαύρης κωμωδίας και δράματος, αλλά με αστυνομική πλοκή. Δεν ξέρω αν υπάρχει τέτοιο είδος στον κινηματογράφο, όμως μια «πενθερά» όλα μπορεί να τα καταφέρει.

Στο τέλος του οπισθόφυλλού σας θέτετε προς συλλογισμό ένα γρίφο-φωτιά: «Η πεθερά σκότωσε τον έρωτα ή ο έρωτας την πεθερά»; Θα μας δώσει απάντηση το βιβλίο σας ή ο γρίφος θα συνεχίσει να ... ταλαιπωρεί νύφες και πεθερές;

Οι αναγνώστες μου λένε ότι ολοκληρώνοντας την ανάγνωση έχουν πάρει απαντήσεις σε πολλά ερωτήματα. Απαντήσεις που δεν αρέσουν σε όλους, ίσως κάποιους να τους ξεβολεύουν κιόλας, ενώ άλλους τους βρίσκουν σύμφωνους.

Η λέξη πεθερά τελευταίως έγινε πολύ διάσημη και πολλοί είναι αυτοί που προσθέτουν το «ν» στη λέξη, που εσείς βάλατε στο λεξιλόγιό μας. Περιμένετε να αγαπηθεί τόσο πολύ ο τίτλος σας;

Όχι, ειλικρινά δεν το περίμενα. Μάλιστα μπήκα από μόνη μου στη διαδικασία να προτείνω και εναλλακτικούς τίτλους στις Εκδόσεις Ψυχογίος, φοβούμενη ότι ίσως να είναι δύσκολη η λέξη «πενθερά» ή να μην καταλάβουν οι αναγνώστες πού τονίζεται βλέποντάς την με κεφαλαία γράμματα και άλλες τέτοιες ανασφάλειες. Ευτυχώς οι υπεύθυνοι του εκδοτικού δεν το συζήτησαν καν και επιπλέον δημιούργησαν ένα αξιολάτρευτο εξώφυλλο που αναδεικνύει ακόμη περισσότερο τον τίτλο.

Το χιούμορ, λένε, πως είναι ο πιο σύντομος δρόμος από έναν άνθρωπο σε έναν άλλον. Εσείς το διαθέτετε σε υπερθετικό βαθμό και το απολαμβάνουν όλοι όσοι βρίσκονται γύρω σας. Είναι στάση ζωής ή μήπως είναι άμυνα;

Ευχαριστώ πολύ! Αντιλαμβάνομαι ότι οι γύρω μου γελάνε με αυτά που λέω ή γράφω, αν και για να είμαι ειλικρινής δεν είναι πάντα ο στόχος μου να αστειευτώ. Τις μεγαλύτερες αλήθειες, πικρίες και στενοχώριες στη ζωή μου τις εκφράζω μέσα από το χιούμορ, ξορκίζοντας τες κατά μία έννοια. Με προβληματίσε η ερώτησή σας εάν αυτό είναι στάση ζωής ή άμυνα. Θα σας απαντήσω ότι αυτό είμαι εγώ.

Έχετε πολύ καλή σχέση με το διαδίκτυο και φαντάζομαι κάποιες δεκάδες «φίλους». Ανάμεσά τους, σίγουρα και κάποιες πεθερές. Θέλετε να μοιραστείτε μαζί μας ένα από τα μηνύματα που λάβατε για το θέμα σας; Ενόχλησε αυτό το «φοβερό» ν που προσθέσατε;

Έχω πράγματι πολύ καλή σχέση με τα κοινωνικά δίκτυα. Μου αρέσει πολύ η δυνατότητα που μου προσφέρουν να επικοινωνώ με τη διαδικτυακή παρέα γράφοντας σύντομα σχόλια κατά τη διάρκεια της ημέρας. Αν και το βιβλίο μου βρίσκεται λίγες ημέρες στα βιβλιοπωλεία, έχω ήδη δεχτεί τόσα μηνύματα, τόσες

ατάκες, τόσες φωτογραφίες που θα μπορούσα να εκδώσω ένα ολόκληρο λεύκωμα. Πρόσφατα μια αναγνώστριά μου έστειλε μια καταπληκτική φωτογραφία με την πιο θρυλική κακιά πεθερά του Ελληνικού κινηματογράφου, τη σπουδαία Τασσώ Καβαδία, να κρατάει στα χέρια της το βιβλίο μου, φυσικά με photoshop και από κάτω μου έγραφε: «Πίστευα ότι δεν υπάρχει χειρότερη πεθερά από την Τασσώ Καβαδία, μέχρι που γνώρισα τη δική μου πεθερά. Τώρα πια προστέθηκε και η δική σου Πενθερά κι έκλεισε η τριάδα». Τα μηνύματα από τις πεθερές πάντως είναι όλα πανομοιότυπα μέχρι τώρα. Καμία δεν ενοχλείται από το φοβερό «ν», αφού καμία δεν νιώθει ότι την αφορά. Είναι ένα βιβλίο που μιλάει για «τις άλλες», όχι για τις ίδιες!

Δηλώνετε προληπτική. Υπάρχει κάποιος πρωταγωνιστής στα βιβλία που έχετε γράψει, που πιστεύει στις προλήψεις;

Ντρέπομαι που είμαι προληπτική και δεν το δηλώνω με καμάρι. Έχω κάνει πολλές προσπάθειες να το αποβάλλω και συχνά καταφέρνω να κάνω κάποια βήματα βελτίωσης, αλλά μόλις έρθει μια αναποδιά στη ζωή μου ξανακυλάω. Η Αγορίτσα, η Μανιάτισσα πενθερά του βιβλίου, είναι βαθύτατα προληπτική σε σημείο που αγγίζει τα όρια του σκοταδισμού. Χάρη σε αυτό το χαρακτηριστικό της είχα την ευκαιρία να ερευνήσω και να ανακαλύψω πολλές προλήψεις και δεισιδαιμονίες της Μάνης, ξεχασμένες ευτυχώς οι περισσότερες και να τις συμπεριλάβω στην ιστορία μου.

Πριν κλείσουμε αυτή την όμορφη συνέντευξη πείτε μας πόσες αληθινές ιστορίες κρύβονται μέσα στο σεντούκι για το οποίο μιλάτε συχνά και επίσης θυμηθείτε την πιο παλιά από αυτές.

Αν και είμαι μανιώδης με την οργάνωση, οι αληθινές ιστορίες της άτυπης συλλογής μου έχουν ξεφύγει από τον έλεγχό μου. Βρίσκονται αποθηκευμένες σε τετράδια, κόλλες αλληλογραφίας, δισκέτες, στικάκια, κάρτες μνήμης και είναι αδύνατο να τις μετρήσω. Σκεφτείτε ότι ξεκίνησα να καταγράφω ο,τιδήποτε μου κεντρίζει το ενδιαφέρον σε ηλικία 16 ετών και φέτος κλείνω τα 50. Είναι πολλά τα χρόνια, ακόμη περισσότερες οι ιστορίες. Η παλιότερη ιστορία μου, ως προς τον χρόνο που διαδραματίστηκε, είναι του 1896. Μια απίστευτη οικογενειακή σκευωρία που βασανίζει το μυαλό μου, αλλά δεν νιώθω ακόμη έτοιμη να τολμήσω να την κάνω βιβλίο. Ίσως αργότερα, ίσως ποτέ.

Κλείνοντας τη συνέντευξη θα μου επιτρέψεις να σου πω στον ενικό Μαρία, ότι είναι πάντα τιμή, χαρά αλλά και ενδιαφέρουσα πρόκληση να συνομιλώ μαζί σου! Ευχαριστώ θερμά!

Λίγα λόγια για το βιβλίο

«Τι διαφορά έχει η πενθερά από την πεθερά»;

«Καμία!»

«Τότε προς τι αυτό το παραπάνισιο νι;»

«Δεν ξέρω. Κατά μία εκδοχή, η λέξη προέρχεται από τη σύνθεση των όρων πένθος και έρως και υποδηλώνει τον θάνατο του έρωτα».

«Μεγαλειώδες! Πενθερά: ο θάνατος του έρωτα!»

Δύο ηλικιωμένες γυναίκες δέχονται δολοφονική επίθεση την ίδια μέρα και ώρα, σε δύο διαφορετικές πόλεις της Ελλάδας. Άγνωστες μεταξύ τους, τις ενώνει ένα αόρατο νήμα: είναι πεθερές που αντιπαθούν τις νύφες τους.

Η Αγορίτσα, μια σκληρή Μανιάτισσα από το Οίτυλο, βλέπει τα όνειρά της να γκρεμίζονται όταν ο γιος της, ο δικηγόρος Σαράντος Πιερόγιαννης, παντρεύεται με μια χειρουργό, αφοσιωμένη στην καριέρα της.

Η Μόσχω, μια καλοκάγαθη Πόντια από την Καλαμαριά, ζει κάτω από την ίδια στέγη με τον μοναχογιό της, τον οδηγό νταλίκας Ηρακλή Τερκενλεκίδη, και την καλλονή σύζυγό του.

Δύο πεθερές, που κάποιοι τις θέλουν νεκρές. Δύο νύφες, που εύχονται να είχαν ορφανούς συζύγους. Δύο γιοι, που συνθλίβονται στις συμπληγάδες της μητρικής αγάπης και του έρωτα. Οικογενειακές συνωμοσίες και μιανρά μυστικά. Άγραφοι νόμοι κι αγδίκιωτα αισθήματα. Κι ένας γρίφος-φωτιά: η πεθερά σκότωσε τον έρωτα ή ο έρωτας την πεθερά;

Ένα κοινωνικό-αστυνομικό μυθιστόρημα που επιχειρεί να ρίξει φως σε ένα διαχρονικό στερεότυπο της ελληνικής κοινωνίας: υπάρχουν πεθερές-αράχνες ή πρόκειται για ένα άλλοθι των ζευγαριών που δεν καταφέρνουν να κατακτήσουν το «για πάντα»;

Βιογραφικό

Η **ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ** γεννήθηκε και μεγάλωσε στον Πειραιά. Το πραγματικό της επίθετο είναι Παναγοηλιοπούλου, αλλά όταν σε ηλικία 19 ετών ξεκίνησε να εργάζεται στο ραδιόφωνο, αναγκάστηκε να το περικόψει αφού ήταν γλωσσοδέτης για τους παραγωγούς των εκπομπών. Σπούδασε Κοινωνιολογία στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Εργάστηκε ως ρεπόρτερ στο ραδιόφωνο του ΣΚΑΪ και συνεργάστηκε με περιοδικά και με την πρωινή τηλεοπτική εκπομπή του STAR, «Star Café». Ο γάμος και η γέννηση του γιού της έβαλαν για κάποια χρόνια σε δεύτερη μοίρα την καριέρα, καθώς επέλεξε συνειδητά τον ρόλο της full time μαμάς, ξεδίνοντας μέσα από το καθημερινό γράψιμο ιστοριών που κατέληγαν πάντα στα συρτάρια της. Όταν ο γιος της μεγάλωσε αρκετά, επέστρεψε στη δουλειά της επιλέγοντας «το πιο μαγικό κομμάτι των Μέσων Ενημέρωσης», όπως το αποκαλεί, δηλαδή αυτό που βρίσκεται πίσω από τις κάμερες. Σήμερα δραστηριοποιείται στον χώρο των Δημοσίων Σχέσεων και της Επικοινωνίας, αρθρογραφεί και διατηρεί το προσωπικό της blog thisimarias.com. Είναι παντρεμένη με τον

δημοσιογράφο Κώστα Χαρδαβέλλα και περήφανη μανούλα του Κωνσταντίνου Χαρδαβέλλα, που είναι διαιτολόγος-διατροφολόγος. Η ΠΕΝΘΕΡΑ είναι το πρώτο βιβλίο της που κυκλοφορεί από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ.